

TURUN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF TURKU

Terveydenhuollon koulutus ja nykytila

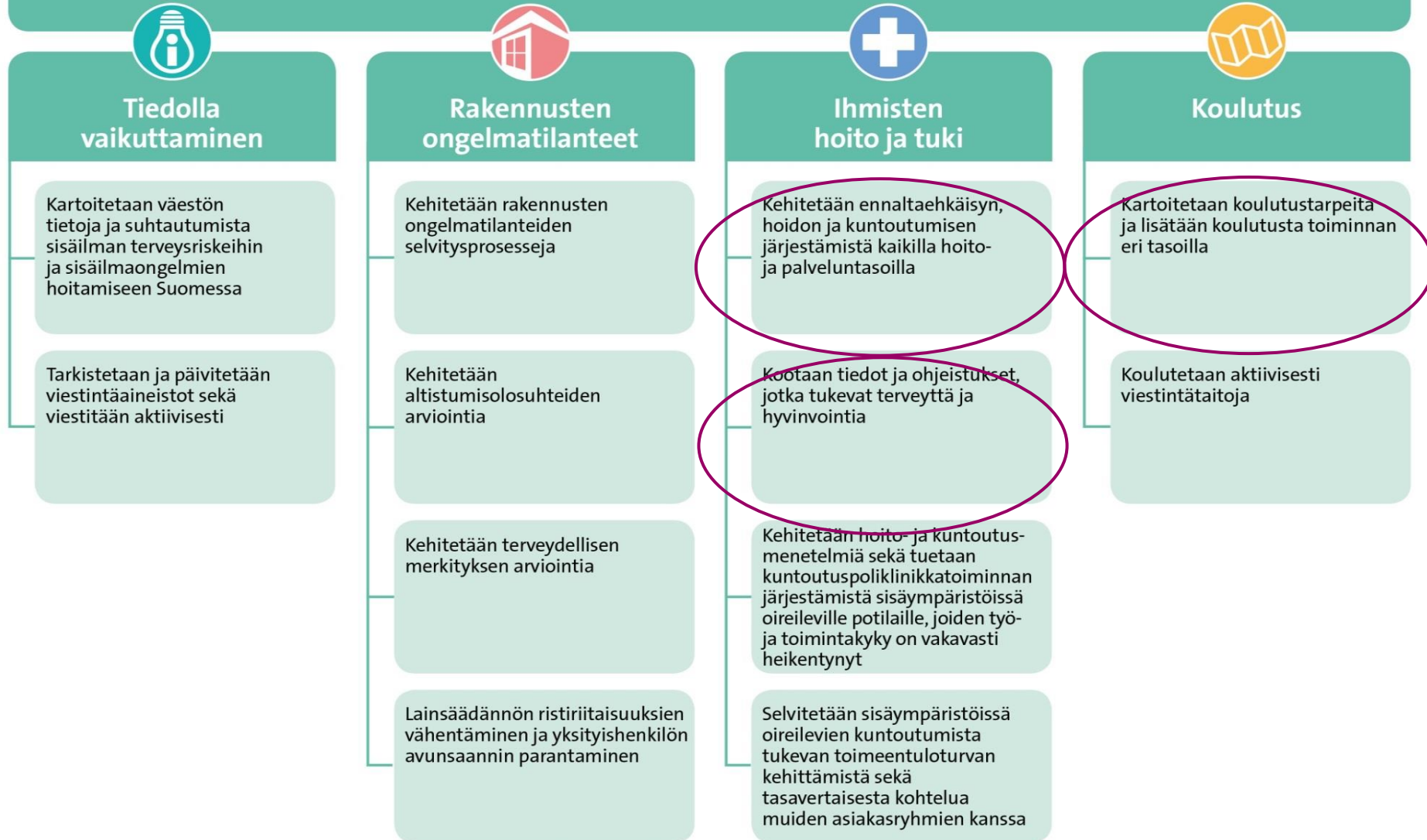
Tuula Vasankari

Prof., pääsihteeri, keuhkosairauksien el

Filha ry ja Turun yliopisto

Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma 2018–2028

TOIMENPIDEKOKONAISUUDET

Filhan toimenpiteet – kohteena terveydenhuollon ammattilaiset

Ihmisten hoito ja tuki

Hoito- ja palvelupolkuselvitys (PTH johto ja keuhkoklinikoiden ylilääkärit)

Haastatteluselvitys - Hoito ja tuki sisäilmaoireilijoille terveydenhuollossa

Terveydenhuollon ammattilaisten asiantuntijaryhmään osallistuminen

Terveydenhuollon ammattilaisten verkoston perustaminen

Koulutus

Koulutustarvekysely

Alueelliset koulutukset sairaanhoitopiireittäin

Sisäilmaluennot muissa koulutuksissa (kuten lääketiede- ja sairaanhoitajapäivät)

Verkkokurssi (TerveyskyläPRO) ja **oppimateriaali ammattikorkeakouluille**

Videokirjasto

Muu **materiaali terveydenhuollon ammattilaisille**

Filhan kartoitukset ja selvitykset

Koulutustarvekysely 2019

- ”Terveydenhuollon ammattilaisten koulutustarpeet sisäilmasta oireilevan potilaan hoidossa”
- Kokemukset sisäilmasta oireilevien potilaiden hoitamisesta

Kysely 2020

- ”Selvitys sisäympäristössä oireilevien hoito- ja palvelupolkujen nykytilasta perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidon keuhkoklinikoissa”
- Hyväksi havaitut toimintatavat, haasteet, ratkaisuehdotukset, koulutuksen ja tuen tarve perusterveydenhuollossa

Jatkohaastattelu 2021

- ”Hoito ja tuki sisäilmaoireilijoille terveydenhuollossa”
- Organisaatioiden käytänteet, hoito- ja tukitoimet, kehittämisideat
- Teemoina potilaiden hoito- ja palvelupolku, hoito ja tuki, kuntoutus, haasteet ja vahvuudet sekä yhteistyön kehittäminen

Kysely 2023

- ” Sisäilmateemat terveydenhuollossa ammattilaisten arvioimana”
- Näkemykset sisäilmasta oireilevan potilaan hoidon ja tuen teemoissa
- Tapahtunut muutos vastaajien arvioimana

Merkittävimmät haasteet

Kysely 2020

- **Oireiden moninaisuus**, epäselvyys oireilun aiheuttajasta
- **Epäselvät vastuut**, moninaiset toimintatavat, erilaiset näkemykset
- **Median** suuri vaikutus
- Haasteet **viestinnän sujumisessa**

Jatko - haastattelu 2021

- **Ongelmakohtana** tilanne, jossa kliinisissä tutkimuksissa ei todeta poikkeavaa, mutta **hankala oireilu jatkuu** rakennuksen korjaustoimenpiteiden jälkeenkin
- **Hoito- ja tukikeinoja** vaikeasti oireileville **hajanaisesti tiedossa** > keinottomuus (harvinaista)
- **Kuntoutusta heikosti tarjolla**, mm. Kelan tukemaan kuntoutukseen ei pääse **ilman sairausdiagnoosia**.

Ratkaisu- ja kehitysehdotukset 1/2

PTH / Avoimet vastaukset (32)

- Työterveyshuollolla tasokas ja riittävä **koulutus**; suurin osa oireilevista **työterveyshuollon** piirissä
- Perusterveydenhuoltoon **selkeyttä hoidon järjestämiseen, vastuunjakoon** ja toimijoiden **rooleihin**
- **Konsultaatiomahdollisuus** perehtyneestä yksiköstä/ESH
- Apua **koululaisten** kanssa toimimiseen

ESH / Avoimet vastaukset (12)

- Päävastuun hoidosta **perusterveydenhuollossa ja työterveyshuollossa**, erikoissairaanhoidon **konsultin roolissa** ja vaikeimpien tapausten hoidossa
- Hoidon järjestämisen **selkeyttäminen** ja **moniammatillisuuden** lisääminen

Ratkaisu- ja kehitysehdotukset 2/2

Selkeiden, määriteltyjen toimintatapojen luominen

Työ- ja toimintakyvyn tukeminen sekä epäspesifinen/toiminnallisen oireilun huomioiminen

Kokonaisvaltaisempi lähestymistapa (hoidon/ kuntoutuksen jatkuvuus, tutkimuskierteestä eroon pääsy)

Yhteistyö 3. sektorin kanssa

- ennaltaehkäisy, tiedottaminen ja terveydenhuollon palveluiden jatke

Tuen tarve terveydenhuollon ammattilaisille

- alueellinen keskustelufoorumi tai työryhmä

Koulutus

Selvitysten yhteenveto - Koulutus

Jatkohaastattelu
2021

Kysely 2020

Koulutustarve-
kysely 2019

Lisäkoulutus koettiin tärkeäksi, erityisesti pth ja hoitajat

- Oireilun selvittely; erilaiset toimintamallit
- Oireilevien omahoidon ohjaus
- Toiminnalliset hengityshäiriöt ja niiden hoito
- Viestintä
- Ympäristöherkkyys
- Sisäilman terveysvaikutukset

- Vastaajat arvioivat tietojensa sisäilmaan liitetyistä oireista ja terveysvaikutuksista lisääntyneen sekä koulutuksen laadun kohentuneen

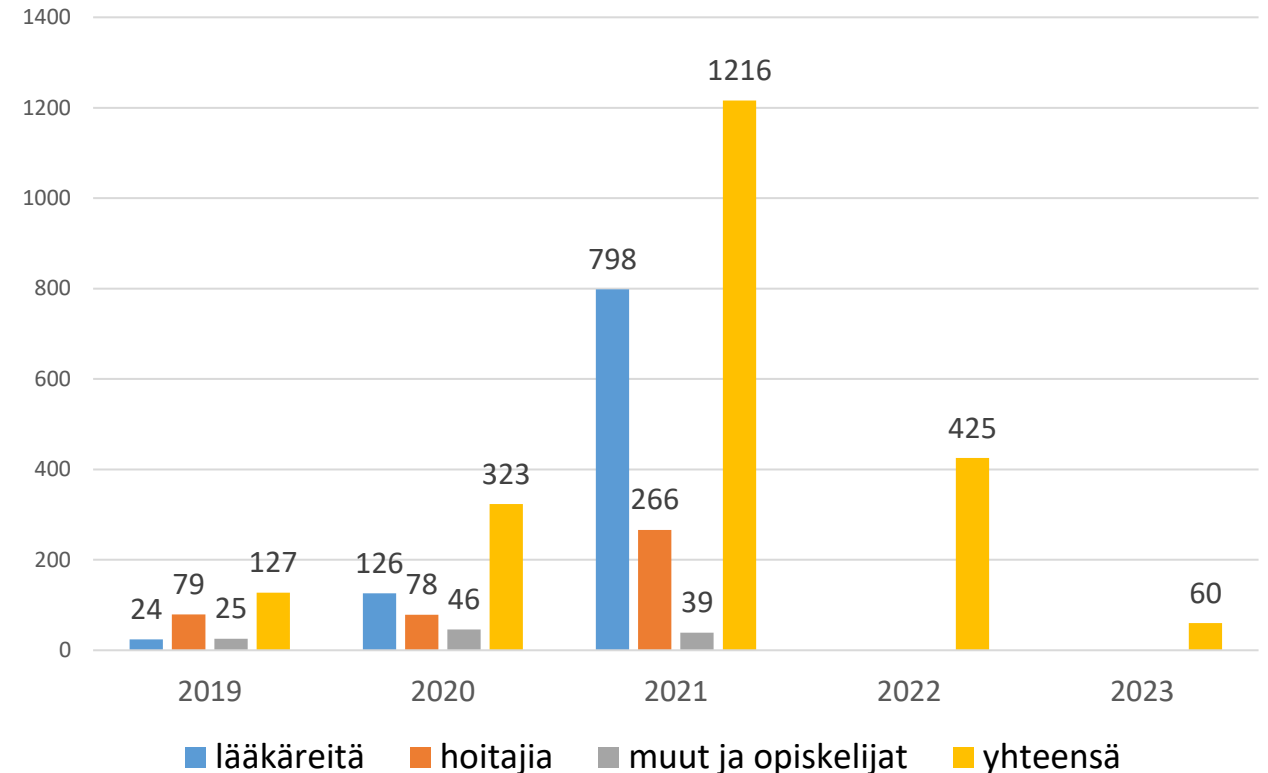
Kysely 2023

Filhan koulutusten tilastoja

- 2019 pilottikoulutukset (2)
- 2020 – 2023 alueellisia koulutuksia (20) (kaikki shp:t koulutettu), lisäksi luentoja isompien koulutustapahtumien yhteydessä
- n. 2500 koulutettua ammattilaista

Palaute koulutuksista

- Arvioi ohjelmasisältöjen hyödyllisyys oman työsi kannalta (1=ei lainkaan hyödyllinen → 5=erittäin hyödyllinen)
  - **Palautekyselyssä kaikkien luentojen keskiarvo 4,04**
- Aihe koettu tärkeäksi, mutta **lisää konkreettisia auttamisen keinoja toivotaan**

TerveyskyläPRO-verkkokurssi

”Sisäilmaan liitetty oireilu aikuisilla - Miten tutkin, tuen ja hoidan?”

- Kaikille terveydenhuollon ammattilaisille
    - erityisesti pth lääkärit ja hoitajat
  - Tunnistautuminen terveydenhuollon ammattilaisena
-
- ❖ Kattavasti tietoa
  - ❖ Terveydenhuollon ammattilaisen rooli
  - ❖ Potilaan hoidon ja tuen mahdollisuudet
  - ❖ Potilasesimerkkejä
  - ❖ Työkaluja potilastyön tueksi

Sisäilmaan liitetty
oireilu aikuisilla -

Miten tutkin, tuen ja hoidan?

Käy koko kurssi
tai poimi itsellesi
oleelliset asiat

- ▶ Tietoa oireiluun liittyvistä tekijöistä
- ▶ Tukea potilaan kohtaamiseen
- ▶ Työkaluja työsi tueksi

Oppimateriaali ammattikorkeakouluille

Valmis sähköinen oppimateriaali, joka on helppo sisällyttää osaksi opintoja

toimii myös itsenäisenä kurssinaan

aihealueet jaettu kuuteen tekstimoduuliin

kattavasti tietoa sisäilmaan liitetystä oireilusta

aktivoivia tehtäviä, joista palautteet opiskelijalle

tekoälyyn pohjautuva potilastapaus

käytännön työkaluja potilas-kohtaamisiin

- Terveydenhuoltoalan opiskelijoille (kuten sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajaopiskelijat)
- Itsenäiseen opiskeluun
- Pilotoitiin 2023 terveydenhoitajaopiskelijoilla (58 opiskelijaa + 2 opettajaa), jonka jälkeen markkinointi kaikille AMK:lle
- Keväällä -24 6 opettajaa pyytänyt tilannut materiaalin opetukseensa

Oppimateriaali on kaikkien terveydenhuoltoalan opetusta toteuttavien ammattikorkeakoulujen saatavilla Filhan verkkosivujen kautta:

<https://www.filha.fi/amk-oppimateriaali/>

Palautteita oppimateriaalista

“Tykkäsin potilastapauksen simulaattorista, se oli hauska tapa oppia”

“Sisältö oli hyvä ja kattava, vinkit potilaan vastaanotolla kohtaamiseen hyviä tulevaa työtä ajatellen.”

“Oppimateriaali on hyvä ja erittäin tarpeellinen. Tulee käyttöön jatkossakin osana opintojakson toteutusta.”

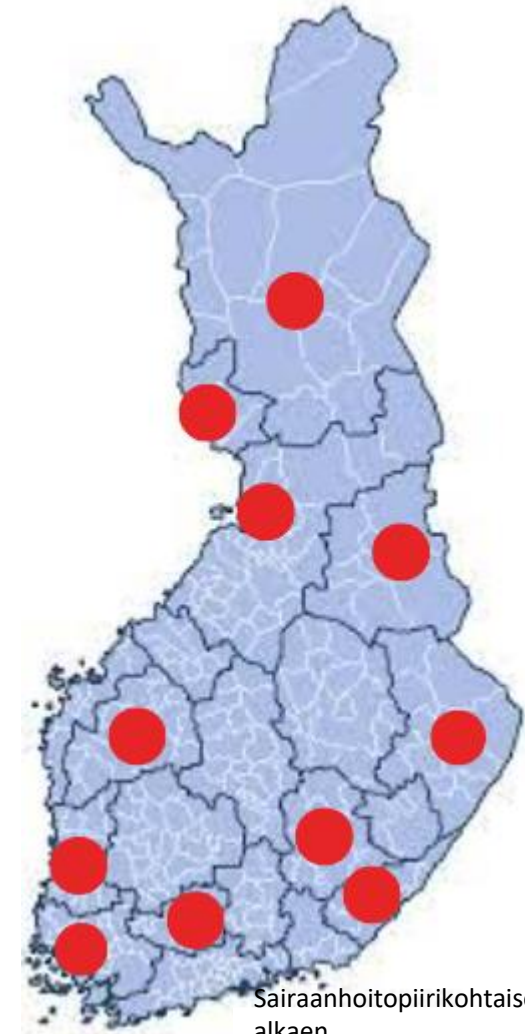
Videokirjasto terveydenhuollon ammattilaisille

- Maksuton täydennyskoulutusportaali terveydenhuollon ammattilaisille
- Nopeaa täsmäkoulutusta = lyhyitä videoluentoja
- Vaatii tunnistautumisen.
- **5 sisäilma-aiheista videota**
  - Sisäilmaan liitetyn oireilun monet kasvot
  - Luulen tämän johtuvan homeesta, potilaan kohtaaminen. Sairaanhoitajan näkökulma.
  - Henki ei kulje – mitä huomioin ja miten tutkin
  - Miten tavanomaiset sisäilmaolosuhteet aiheuttavat voimakkaita oireita
  - Sisäilmassa epäpuhtauksia, mikä on liikaa?
- www.videokirjasto.fi

Koulutusten yhteenveto 2019 >

- Yhteensä **25 koulutustilaisuutta**
- Jalkautuvia koulutuksia
  - 12 kpl
- Valtakunnallisia webinaareja
  - 13 kpl
- Koulutukseen osallistuneita **n. 2500 ammattilaista** (vähintään)
- TerveyskyläPRO sivukatseluja 1796
- Oppimateriaali 60 käyttäjää (pilotti 2023)
- Videokirjastossa 90 katselukertaa

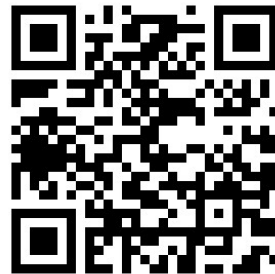

Sairaanhoidopiiriokohtaiset koulutukset 2019
alkaen
(Kuva: Kuntaliitto 2021)

Terveydenhuollon ammattilaisten sisäilmaverkosto

- Filha ylläpitää verkostoa
- Tavoitteena on löytää **sisäilma-aiheesta kiinnostuneita ammattilaisia** jokaiselta hyvinvointialueelta.
- Tällä hetkellä verkosto toimii **tiedotuskanavana**.
- Jatkossa toimintaa kehitetään toiveiden ja tarpeen mukaan, se voi sisältää esimerkiksi vapaaehtoista työpajatyöskentelyä sekä kouluttautumista ja kouluttamista.

Tervetuloa mukaan verkostoon!

Kiitos!